

הרב יצחק זאב

באור ופירוש

רכה. ואמר רבא לא נברא העולם אלא בשביל אהבה
בן עמרמי ור"ח בן דוסא, לאהבה העוה"ז ולרחב"ד
העוה"ב. מצד אהבת עצמו ואהבת הכלל כולו, הם כסותרים
וא"ז. כשיהי' אדם קובע עצמו לאהבת עצמו, תהי' אהבת הכלל
רחוקה מכליותיו, וכשיתגבר באהבת הכלל, תהי' אהבת עצמו
כטלה אצלו. אמנם ראוי הוא שיהי' האדם חש טעם אהבת עצמו
בכל תקפו, ועם כל עומק הרגשתו באהבת עצמו יהי' מבטל
אהבתו הפרטית לצורך ותכלית אהבת הכלל, אז יצא האור
האמיתי בצדקת האדם שממנה תוצאות גדולות למעשה הטוב
ודרך ד'. והנה מדת האהבה לעצמו במדה גדושה מצינו אצל
אחאב לפי מצב רשעו, וביותר עובדא דנכות', שמלך שבמשפט
יעמיד ארץ יעות משפט בעדי שקר, כדי להפיק אהבתו הפרטית
לעצמו להיות לו גן ירק. לעומת זה ביטול אהבת עצמו עד קצה
האחרון ונתונה לאהבת הכלל, מצינו בר"ח כ"ד המסתפק בקב
חרובין מע"ש לע"ש וכל העולם כולו נזון בזכותו. הרי שהיתה

נפשו עורגת לזה שיטיב ד' לכל העולם עד בלי ד', והוא לא
יחוש להנות מכל טובו של עולם. והנה כל ערך בפ"ע הוא רק
חצי המציאות, והמציאות השלמה היא שתהי' אהבת עצמו בלבד
של אדם גדולה, כי מצד עצמה אין חסרון באהבת עצמו כ"א
אדרבא מעלה גדולה היא. אלא שכל זמן שאין העולם בשלימותו
עלינו להרחיקה, מפני שבכל מקום שתבא תהי' גוררת עמה
אהבה זו עול הבא לרגלי דחיית אהבת זולתו ואהבת הכלל
מאהבת עצמו. אבל אם יצויר שעם האהבה היותר גדולה לעצמו
תבא יחד ג"כ אהבת הכלל היותר אדירה, אז ודאי הוא טוב
וישר, ע"כ העולם נברא בשביל ב' הענינים. אהבת עצמו, מדת
אחאב, היא חלק בלתי רע מצד עצמה, והיא ראויה לענין עוה"ז
ותיקוניו. אלא שצריך להלות עמה אותה אהבת הכלל הטהורה,
מדת רבי חנינא בן דוסא, שיכולה ליסד את הרוחניות היותר
עדינה ונשגבה, העוה"ב וכשיתקבצו שתיהן אל מקום אחד, אז
יהי' שכלול עניני עוה"ז ושכלול עניני עוה"ב באות עד מרום
מעלתן. והענינים הגשמיים עם הענינים הרוחניים שניהם יפרחו
ברב תפארת, ויהיו לתועלת גדול ומני ונצחי אל הכלל והפרט.

ובכלל אין אהבת החומריות מצד עצמה שום חסרון כ"א
מעלה גדולה לישובו של עולם ותיקונו, והחסרון האחד הוא
מפני שע"פ רוב לבו של אדם אינו רחב לקבל בכל שלימות
ותוקף שתי האהבות, אהבת החומריות ואהבת הרוחניות בכל
שלימותם. אבל המעלה האמיתית היא שישתלם האדם כ"כ, עד
שתהי' בו אהבת החומריות ונטיה רבה לישובו של עולם גדולה
כ"כ, כמו שתצויר להיות באיש אשר לא יתערב בו שום אהבה
רוחנית המונעתו מהתמכרות לאהבת החומריות. ע"כ יהיו
מעשיו גדולים בעניני החומריות ותיקוני העולם, ויהיה כ"כ
איש נאצל, קדוש אלהים ועובד ברב קדושה לשם השם ית', עד
שתהיה פנייתו לצד הרוחניות גדולה כ"כ, עד שתתראה לפנינו
כאילו הוא איש שאין לו דבר עם החומריות. ולערך זאת
השלימות שנגיע אליה בחסד עליון לעתיד, היא תכונת בריאת
העולם שתשתלם ע"י האדם בהשלמה גמורה, בין מצד גשמיותה
בין מצד רוחניותה. כי באמת ישנם הרבה דברים שמצד עצמם
הם מעלות ויתרונות ואנו רגילים להרחיקם בתור רעות
וחסרונות. והדבר בא לא מצד עצמם כ"א מפני שהורגלנו להיות
איך שהמעלות ההם דוחקים ודוחים את המעלות הגדולות מהם
בערך גדול. ע"כ עלינו להשתדל שלא יהיה המצב הזה מתמיד,
להיות תמיד יוצא בקשרי מלחמה, לדחות מעלות ויתרונות יהיו
בערכנו גדולות או קטנות, רק להרחיב כ"כ כשרונינו, גבורת
נפשינו וטהרת לבבינו, עד שכל מעלה תתן עז לחבירתה,
החכמה והיראה, הגבורה והענוה, הכשרון לכל עסקי העולם בין

בהרגל בין בלימודיות, והדבקות והאהבה האלהית וההליכה
בדרך ד' כתורה וכמצוה, כולם יחד צריכים להיות בחוברת אחת
בנו. ולא די שלא יתנגדו אחד לזולתו כ"א יגבירו כ"א כח
וזולתו, וכל מעלה תתגלה בכל הודה כאילו לא היו לה שום דבר
דוחק ולוקח מקומה. וכן הנטיות הגשמיות והרוחניות,
כשתתגלה הנטיה לענינים של תיקוני החומריות בתוקף גדול
כ"כ, כערך הראוי להתגלות אצל איש שאין לו כל מושג רוחני
כאחאב, האיש המגושם שלא היה לו אפשר לצייר ברצונו
שלימות רוחנית מפני רוב התמכרו אל החומריות כאשר אנו
רואים ממעשיו. ועם זה תהי' כ"כ חזקה הנטיה הרוחנית לתורה
ולעבודה ולכל מדה קדושה כר' חנינא בן דוסא, שלא הי' לו דבר
וענין בעסקי החומר. לעת מעמד של שלום גדול כזה בין
הגשמיות והרוחניות וכל התלוי בהם, הוא תיקונו של עולם
והאופן הראוי לצאת אל הפועל כל חפץ השי"ת בעולמו, שישמח
ד' במעשיו, שהוא ית' הוא אל עליון קונה שמים וארץ.